

Pilot program „Podrška u učenju za učenice i učenike u ranjivom položaju“

Projekt [„Škole podrške: učenje za otpornost, inkluziju i mentalno zdravlje u školama Sisačko-moslavačke županije“](#) provodi se u suradnji Foruma za slobodu odgoja i Ureda UNICEF-a za Hrvatsku u 2022/2023. godini, kao nastavak projekta [„Škole podrške: osnaživanje školskih procesa koji doprinose mentalnom zdravlju zajednice nakon dvostruke krize“](#) koji se provodio 2021./2022. godine na istom području.

Program „Škole podrške“ usmjeren je na osnaživanje škola, učitelja i učenika u Sisačko-moslavačkoj županiji za razvoj otpornosti, inkluzivnosti i podršku mentalnom zdravlju. Navedeno se postiže kontinuiranom podrškom odgojno-obrazovnih radnika i radnica, kao i učenika i učenica kroz materijale na temu emocionalne otpornosti za primjenu u svim razredima, podršku timovima koji daljne pružaju ciljanu podršku učenicama i učenicima u ranjivijem položaju te podršku ravnateljicama i ravnateljima uključenih škola kako bi se osigurao pristup cijele škole za podršku mentalnom zdravlju. U projekt je uključeno 150 odgojno-obrazovnih djelatnika i 2387 učenika i učenica iz 35 osnovnih i srednjih škola.

Kroz kontinuirani rad s odgojno-obrazovnim radnicima i radnicama s područja Sisačko-moslavačke županije, detektiranjem njihovih potreba, izazova i problema s kojima se susreću, primijećena je daljnja potreba za podrškom djece i mladih koji se nalaze u ranjivijem položaju.

Unutar postojećih aktivnosti podrške, supervizija i rada sa svim učenicama i učenicama potresom pogođenog područja, osigurana je i dodatna podrška i ranjivijoj skupini djece i mladih kroz pilot program **„Podrška u učenju za učenice i učenike u ranjivom položaju“**.

U navedenom programu okupljeno je 12 učiteljica, stručnih suradnica i ravnateljica iz 5 škola (OŠ Gvozd; OŠ Glina; OŠ Sela; OŠ Dragutina Tadijanovića Petrinja i OŠ 22. lipnja, Sisak) koje su izrazile interes i potrebu za dodatnim stručnim usavršavanjem i razvojem novih metoda i tehnika u podršci djeci koja se suočavaju s razvojnim rizicima a koja često proizlaze upravo iz pripadnosti određenoj vrsti ranjivosti (opasnost od odustajanja od školovanja, nagle promjene u ocjenama/ponašanju, niski socio-ekonomski status, dolazak iz jednoroditeljskih obitelji, obitelji koja je suočena s visoko konfliktnim razvodom, obitelji koja ne može pružiti adekvatnu okolinu za razvoj ili su obitelji u programu Centra za socijalnu skrb, kao i djeca pripadnici nacionalnih manjina), a koje se odražavaju na njihove akademske aspiracije i učenje te na adekvatan i primjeren socijalni i emocionalni razvoj.

Škole podrške

Odgajno-obrazovne radnice su prošle dodatnu dvodnevnu edukaciju kojom su se dodatno senzibilizirale i osnažile u prepoznavanju djece koja dolaze iz ranjive skupine, vrstama podrške koje im škola može (i treba) pružiti, osiguranju poticajnog okruženja za učenje, važnosti suradničkog učenja kao alata u osobnom i socijalnom razvoju učenica i učenika, ostvarivanje grupne kohezije, suradnje te akademskog učenja.

Također, sudionice su se upoznale s nizom tehnika i metoda kojima se pomaže učenicima i učenicama u savladavanju nastavnog sadržaja i razvoja kritičkog promišljanja (a dio su Forumovog programa „Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje“). Navedene tehnike i metode poučavanja doprinose jačanju dječje motivacije, samopouzdanja te socio-emocionalnih kompetencija koje će razvijati kroz suradnju, rad u parovima, izmjenama znanja i jačanjem svojih komunikacijskih i prezentacijskih vještina.

Oснаžene, kolegice su u svojim školama okupile učenike i učenice za koje su smatrale da im je potrebna dodatna podrška koja se najviše očitovala u sljedećim područjima, a proizlaze iz ranjivosti i nedostatka prepoznavanja i podrške: nisko samopouzdanje, povučenost, nedostatak motivacije, loša slika o sebi, niske socijalne vještine, nesigurnost, slabo razvijene radne navike, nedostatak podrške kod kuće, nezainteresiranost za nastavni sadržaj, teškoće čitanja, pisanja, razumijevanja.

Podrška se sastojala od kontinuiranih tjednih radionica kroz 4 mjeseca za definiranu grupu djece i mladih (101) koje su obuhvaćale teme: motivacija, koncentracija, navike, organizacija i metode učenja, kako pamtili, mnemotehnike i mentalne mape, u čemu sam uspješan/uspješna, koji je moj stil učenja, vježbe za mozak (*braingym*).

Ali i socio-emocionalnih radionica kojima su se otvarale teme emocija, njihove važnosti i načinima reguliranja (hrabrost, strah, ljutnja, sram), timskog rada, javnih nastupa, vršnjačke pomoći, međusobnog ohrabivanja i poticanja, iznošenja vlastitih mišljenja, rješavanja konflikata i povezanost odgojno-obrazovnih djelatnica s učenicima.

Već nakon mjesec dana pokazalo se kako učenicima i učenicama ovakav način rada odgovara i iznenađujuće je koliko je malo vremena potrebno da se vide prve pozitivne promjene.

Učenici i učenice su navodili kako im je drago što su dio grupe koja ima slične izazove te da se u navedenim grupama osjećaju sigurnije i povezanije nego u samom razredu. Pokazalo se da ovakav vid podrške i okupljanja djece ima dugoročno pozitivne promjene poglavito u vidu podizanja samopouzdanja, vlastite slike o sebi, pripadnosti i povezanosti ne samo sa vršnjacima, već i s odgojno-obrazovnim radnicama, više prostora za akademski napredak i bolje upoznavanje kako samih sebe tako i svojih

Škole podrške

vršnjaka. Mnoga djeca su preuzela inicijativu, te su postala otvorenija i u svojim razredima, što su primjećivali i ostali odgojno-obrazovni radnici i radnice.

Samim odgojno-obrazovnim radnicama se ovakav rad s djecom pokazao više nego korisnim. Upravo su im znanja i vještine u korištenju naučenih metoda i tehnika omogućile stvaranje poticajnog okruženja za učenje koji je obuhvaćao: bolje povezivanje s učenicama i učenicima, jasnije praćenje njihovih potreba kao i različitih načina usvajanja nastavnog sadržaja te jačanja njihovih socijalnih i emocionalnih kompetencija koje su dodatno utjecale na njihov bolji akademski napredak. Imale su priliku napraviti vlastite planove radionica koje su prilagođavale ovisno o trenutnim potrebama djece. Uz to, osigurale su i aktivnu participaciju same djece u kreiranju sadržaja i smjera radionica.

Veliku promjenu primjećuju i kod samih sebe. Osjećaju se kompetentnije u radu s djecom, sigurnije su u pristupu te održavanju grupne kohezije, otvorenije su za nastavak ovakvog načina rada s ranjivom skupinom djece te mogu jasnije pratiti individualan napredak učenika i učenica. Najviše im je koristilo to što su uz kontinuirano sudjelovanje u programu „Škole podrške“, kroz koji su se osnažile u razvoju kako vlastite emocionalne otpornosti tako i djece i mladih, imale mogućnost u usvojiti niz strategija, metoda i tehnika u pristupu i radu s učenicima i učenicama.

Izazovi s kojima su se susretale su bili osiguranje vremena i prostora za održavanje radionica, kontinuitet djece, suradnja s roditeljima. Pokazalo se da učenici čiji roditelji nisu prepoznali važnost i dobrobiti sudjelovanja njihova djeteta u radionicama nisu bili kontinuirani u dolasku. Čime se otvara veliko područje važnosti aktivnog i kontinuiranog uključivanja roditelja u život škole te kontinuiranog informiranja o važnosti suradnje odgojno-obrazovnih radnika i roditelja u cilju individualnog socio-emocionalnog i akademskog razvoja svakog djeteta.

Pilot program „**Podrška u učenju za učenice i učenike u ranjivom položaju**“ pokazao se kao primjer dobre prakse preventivnog programa kao i poželjne intervencije koji ima za cilj upravo prevenciju daljnjeg produbljanja ranjivosti učenika i učenica i umanjivanje mogućnosti da se problemi nastave i u odrasloj dobi. Poglavitom na području osobnog razvoja što uključuje vlastitu sliku o sebi, samosvijest, samopouzdanje, bolje reguliranje emotivnih stanja, izražavanja vlastitog mišljenja te povezivanja s vršnjacima. Navedeno direktno utječe i na njihov akademski uspjeh. Kao i dodatna senzibilizacija odgojno-obrazovnih radnika i radnica, ali i obitelji te skrbnika o važnosti sustavne i kontinuirane podrške djeci i mladima.

Škole podrške

Također, pilot program je pokazao važnost sustavne i kontinuirane edukacije i podrške odgojno-obrazovnih radnika i radnica u razvoju različitih strategija, metoda, tehnika i pristupa djeci i mladima koje jačaju njihove profesionalne kompetencije, ali im i omogućavaju da upravo njihovim korištenjem i novim pristupima direktno utječu i na mentalno stanje djece i mladih, njihov osobni i socijalni razvoj te akademski uspjeh. Ulaganje u stručnost odgojno-obrazovnih radnika i radnica u području socio-emocionalnog razvoja djece i mladih te usvajanja novih tehnika, metoda i strategija za aktivno uključivanje učenika i učenica u nastavni proces te osvještavanje kako su navedena područja isprepletana, osigurava da škole postanu mjesta u kojima svako dijete može razviti svoje pune potencijale.